

Asia: VN/23901/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valmisteverotuslain muuttamisesta. Neuvoston direktiiviä (EU) 2020/262) valmisteveroja koskevasta yleisestä järjestelmästä (valmisteverotusdirektiivi) on sovellettu unionissa 13.2.2023 alkaen. Samana päivänä tulivat voimaan direktiivin toimeenpanosta johtuvat kansalliset lainsäädäntömuutokset. Esityksen tarkoituksena on huomioida pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmakirjaus liittyen ostajan verovelvollisuuden laajentamisesta alkoholin verkkokaupassa ja siten täsmentää eräitä valmisteverotuslain menettelysäännöksiä jo aiemmin kansallisesti toimeenpannun valmisteverotusdirektiivin mukaisesti ja eräitä muita teknisiä tarkistuksia.

Ostajan mahdollisuus selvittää tilauksensa verokohtelua Verohallinnolta

Verohallinto olettaa, että alkoholia verkkokaupasta tilaavat yksityishenkilöt eli ostajat tulisivat ottamaan yhteyttä Verohallintoon tiedustellakseen, onko verkkokauppatoimija sellainen etämyyjä, joka on toiminut säännösten mukaisesti. Ostajat oletettavasti tiedustelisivat myös sitä, onko verojen maksuvelvollisuus heillä itsellään vai verkkokauppiaalla ja onko verkkokauppa toiminut säännösten mukaisesti juuri ostajan tilaamien tuotteiden osalta. Verohallinnon toimintaa sääntelevät mm. valmisteverotuslain salassapitosäännökset.

Verohallinto voi antaa verotusta koskevia tietoja ostajalle etämyyjästä vain siinä tapauksessa, että ostajalle on muodostunut asianosaisasema verotusasiassa. Verohallinto katsoo, että ostajalle muodostuu asianosaisaseman verotuksessa vasta verkkokaupasta tehdyn tuotetilauksen jälkeen.

Ostajalla tulisi olla asianosaisasemastaan näyttö kuten tilausvahvistus ja siinä yksilöidyt tiedot etämyyjästä. Jos etämyyjällä kuitenkin on veroedustaja, näissä tilanteissa ostaja ei ole asianosainen veroedustajan veroasiassa, eikä jatkossakaan vastuussa valmisteverosta tilaamiensa tuotteiden osalta. Verohallinnolle ei ole selvää, voidaanko ostajalle antaa sellainen tieto, että etämyyjällä on veroedustaja, joten tämä olisi hyvä käydä ilmi hallituksen esityksestä.

Sellaisissa etämyynnin tilanteissa, joissa ostaja voi tulla vastuuseen verosta, Verohallinnon tietojärjestelmästä ei ole saatavilla sellaista yksilöityä tietoa etämyyjän antamalta ennakoilmoitukselta tai annetusta vakuudesta, joilla voidaan varmistua siitä, että asiasta kysyvän ostajan tilauksista on hoidettu velvoitteet asianmukaisesti. Verohallinto ei myöskään tiedä milloin myyjä olisi lähettämässä tilatut tuotteet ja milloin hänen olisi viimeistään annettava ennakoilmoitus ja maksettava vakuus. Verohallinto pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että Verohallinnon ei olisi mahdollista antaa ostajalle niitä tietoja, joiden perusteella ostaja voisi saada luottamusta siihen, etteivät verotustoimenpiteet kohdistuisi häneen hänen tekemistään verkkokauppaostoksista.

Yhteisvastuu

Esityksen mukaan (s 20) valmisteverotuslain 79 §:n perusteluissa todetaan, että "Ostajan ja etämyyjän vastuu verosta olisi yhteisvastuullista." Verohallinto katsoo perustelujen ja ehdotetun säännöksen sanamuodon olevan tulkinallinen sen suhteen, määrätäänkö ostaja vastaamaan verosta myyjän lisäksi kaikissa tapauksissa, vai onko Verohallinnolla harkintavaltaa tilanteen mukaan siinä, määrääkö se valmisteveron vain etämyyjän maksettavaksi, vai sekä etämyyjän että ostajan maksettavaksi. Verohallinto pyytää täsmentämään hallituksen esitystä tämän osalta.

Verohallinto katsoo, että valmisteverosta verovelvollisen kanssa yhteisvastuussa olevalle ostajalle tulisi voida perustellusta syystä jättää vero määräämättä tilanteessa, jos verotuksen tasapuolisuus tai muu syy ei erityisesti vaatisi veron määräämistä. Verohallinnon käsityksen mukaan verotuksen tasapuolisuus toteutuisi, kun saman myyjän samassa kuljetuksessa olleita tilauksia kohdeltaisiin verotuksellisesti samalla tavalla. Ostajan verottamatta jättäminen voisi olla perusteltua tietyissä tilanteissa ja myös Verohallinnon resurssien käyttö huomioiden. Verohallinto ehdottaa harkittavaksi, että ostajien verottamatta jättäminen lisättäisiin OVML 50 §:ää edellä mainituissa yhteisvastuutilanteissa.

Yksityishenkilön tekemien hankintojen soveltamisala

Valmisteverotuslain 74 §:n soveltamisala yksityishenkilön hankinnasta sisältää muitakin tilanteita kuin vain verkkokaupasta tapahtuva alkoholin etäostaminen. Etäostossa tilaus tehdään toisesta jäsenvaltiosta viestimen välityksellä ja ostaja järjestää itse kuljetuksen. Yksityishenkilö voi myös esimerkiksi ostaa paikan päällä toisessa jäsenvaltiossa valmisteveron alaiset tuotteet ja lähettää ne itselleen Suomeen, eikä tällöin ole kyse etäostosta. Uusi sääntely koskisi samalla lailla kaikkia pykälän soveltamisalaan kuuluvia tilanteita. Ehdotuksen mukaan etäoston tekevällä yksityishenkilöllä säädettäisiin velvoite toimittaa Verohallinnolta saamansa tunniste valitsemaalleen kuljetusyritykselle ja tämä velvoite koskisi myös muita tässä säännöksessä tarkoitettuja yksityishenkilön hankintoja. Tunnisteen yksityishenkilö saa, kun hän tekee ennakoilmoituksen tilaamistaan tuotteista. Verohallinto pyytää huomioimaan esityksessä myös muita valmisteverotuslain 74 §:n soveltamisalaan kuuluvia tilanteita.

Tunniste

Esityksen mukaan kaikissa valmisteveronalaisten tuotteiden verkkokauppakuljetuksissa olisi jatkossa oltava mukana kuljetuksen yksilöivä tunniste. Tuotteiden kuljettajan tulisi puolestaan esittää tunniste Tullille tai Verohallinnolle pyynnöstä. Tunnisteen avulla viranomainen voisi tarvittaessa varmistaa viranomaisrekisteristä, että kyse on sellaisesta lähetyksestä, josta on tehty ennakoilmoitus ja annettu vakuus. Tunnisteen antamisen laiminlyönnistä voitaisiin määrätä laiminlyöntimaksu. Verohallinto pyytää huomioimaan ja tarkentamaan perusteluissa, että tämä koskee etämyyntiä ja etäoston lisäksi myös muita valmisteverotuslain 74 §:n yksityishenkilöiden hankintoja ja siten myös muita kuin verkkokauppakuljetuksia.

Ennakoilmoitus annetaan erikseen eri valmisteveroista, eli tilatessaan alkoholi-tuotteita, yksityishenkilön tulee antaa ennakoilmoitus sekä alkoholista että juomapakkauksista. Sama koskee virvoitusjuomia, ennakoilmoitus annetaan erikseen juomista ja pakkauksista. Verohallinto esittää, että velvoite liittää tunniste kuljetuksen mukaan ei koskisi juomapakkauksista annettavaa ennakoilmoitusta ja siitä saatavaa tunnistetta, jos juomapakkausten sisältämästä alkoholista tai virvoitusjuomista on myös tunniste. Tämä olisi perusteltua, koska juomapakkaukset liittyvät kiinteästi sekä pakattuihin alkoholi- että virvoitusjuomiin eikä kuljetuksen yhteyteen olisi tarvetta liittää samaan fyysiseen tuotteeseen liittyvää useampaa erillistä tunnistetta.

Esityksen mukaan kulutukseen luovutettuja tuotteita koskevan erityisiä säännöksiä 82 a §:n 4 momenttiin lisättäisiin säännös koskien tilannetta, jossa etämyyjä laiminlyö tunnisteen antamisen kuljettajalle, mutta on kuitenkin antanut ennakoilmoituksen ja asettanut vakuuden: ”Sääntöjenvastaisuutena ei kuitenkaan pidetä 80 §:ssä säädetyn kuljetuksen yksilöivää tunnistetta tai valmisteveronumeroa koskevan velvollisuuden laiminlyöntiä”. Verohallinnon käsityksen mukaan esityksestä vaikuttaisi puuttuvan vastaavaa säännös etäostotilanteen ja muiden 74 §:n soveltamisalaan kuuluvien yksityishenkilön hankintojen osalta. Verohallinto pitäisi johdonmukaisena, että näissä tilanteissa tunnisteen toimittamisen laiminlyönti johtaisi samanlaiseen lopputulokseen. Myöskään yksityishenkilön hankintatilanteessa yksilöivän tunnisteen antamatta

jättämistä ei tulisi pitää sellaisena 74 § 1 momentissa tarkoitettuna menettelynä, jonka vuoksi veronilmoittamis- ja suorittamisvelvollisuus syntyisi heti ilman ilmoitusaikaa silloin kun ennakoilmoitus on annettu ja vakuus mak-settu. Verohallinto esittää, että 82 a §:n lisättäisiin yksityishenkilön hankinnasta vastaavan kaltainen säännös kuin etämyynnin osalta on ehdotettu.

Voimaantulosäännös

Voimaantulosäännöksen mukaan: ”Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 74 §:n 3 momentti, 80 §:n 1 momentti ja uusi 3 momentti, 82 §:n 4 momentti sekä 82 a §:n 2 momentin johdantokappale ja uusi 5 momentti tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä syyskuuta 2024”. Valmisteverotuslain 11 a §:n muutos tulisi täten voimaan 1.6.2024 eli eri aikaan kuin vastaava 82 a §:n 2 momentin johdantokappaleen muutos 1.9.2024. Verohallinto ehdottaa teknisenä muutoksena, että olisi johdonmukaista saattaa edellä mainitut muutokset voimaan 1.6.2024 alkaen.

Vaikutukset Verohallinnolle

Alkoholin verkkokaupassa verovastuun laajentaminen koskemaan myös ostajaa tarkoittaisi sitä, että jokaiselle ostajalle on laadittava etämyyjän lisäksi verotuspäätös. Verohallinto on arvioinut, että ostajia koskevia verotuspäätöksiä tulisi tehtäväksi useita kymmeniä tuhansia. Verotuspäätösten määrän kasvaessa, oletettavasti myös oikaisuvaatimusten määrä kasvaa. Uusia tehtäviä aiheutuisi myös laiminlyöntimaksujen määräämisestä kuten alkoholituotteita koskevan ennakoilmoituksen ja vakuuden laiminlyönnistä, juomapakkauksista annettavan ennakoilmoituksen laiminlyönnistä sekä siitä, ettei kuljetuksen yksilöivää tunnistetta ei ole pyydettyäessä luovutettu. Esityksessä tehtyjen muutosten seurauksena Verohallinto on arvioinut tarvitsevansa jatkossa 12 henkilötyövuotta lisää. Aluksi työtehtävät keskittyisivät ohjeistukseen sekä valvontaan ja myöhemmässä vaiheessa oikaisu- ja muutoksenhakuun liittyviin tehtäviin.

Kaleva Anne
Verohallinto